

**КЕЙС-МЕТОД У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
(ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)**

Проаналізовано особливості застосування кейс-методу у процесі формування комунікативної компетентності студентів економічного напрямку на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням). Розглянуто приклади використання ситуаційних завдань. З'ясовано місце кейс-методу у практичній діяльності фахівця в галузі економіки.

Ключові слова: кейс-метод, економічний напрям, комунікативна компетенція, заняття з української мови (за професійним спрямуванням).

An analysis was performed of the particular qualities of using the case method approach to forming economic student's communicative competence in Ukrainian language classes (for professional purposes). It was suggested to consider examples of the use of situational tasks. The role of the case method approach for specialist in the field of economics.

Key words: case method, economy, communicative competence, Ukrainian language classes for professional purposes.

Динамічність соціально-економічних і духовних процесів, що відбуваються під час науково-технічних й інформаційних змін у світі, висувають фахівцеві жорсткі умови: необхідність безпосереднього спілкування із спеціалістами різних напрямів, під час якого варто використовувати вербальні та невербальні засоби комунікації, здійснювати пошук необхідної інформації у мережі Інтернет. Тому вагомого значення набуває впровадження інноваційні методів навчання і виховання, яке є ефективним засобом в опануванні сучасних технологій, підвищенні успішності навчання і якості знань, формуванні життєвої і професійної компетентності сучасної молоді.

Так, завдяки використанню новітніх технологій, можливим і доступним є навчання з використанням інноваційних технології і методів навчання: групові тренінги, мозкова атака, метод синектики, метод вільних асоціацій, дидактичні ігри (ділова гра "Новий керівник", "Термінологічне доміно" тощо), метод кейсів (вирішення практичних проблем), метод "Коло Ідей", "Акваріум", розігрування ситуацій у ролях, метод "Ток-шоу", метод "Ажурна пилка" та ін. [4].

Кейси (ситуаційні вправи) мають чітко визначений характер і мету. Найчастіше, вони пов'язані з проблемою чи ситуацією, яка існувала чи існує.

Метою застосування кейс-методу у процесі формування комунікативної компетентності студентів економічного напрямку на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) є:

– активізація і мотивація пізнавальної діяльності студентів, заохочення до опрацювання інформації, що буде необхідною в майбутній професійній діяльності фахівця в галузі економіки;

– актуалізація необхідності вивчення української мови, адже в україномовних джерелах (підручник, Інтернет) студент знаходить багато потрібної інформації, пов'язаної із майбутньою професійною діяльністю;

– розвиток комунікативних умінь і навичок, вербальної комунікації українською мовою, що реалізується у формі діалогової взаємодії студента з комп'ютером, із викладачем, взаємодії студентів у парах і мікрогрупах за допомогою інформаційних комп'ютерних технологій;

– формування навичок професійної комунікативної поведінки у колективі, вміння аналізувати характер міжособистісних стосунків у різних ситуаціях спілкування (під час проведення уроків і тренувань).

Мета кейсів – детальний аналіз, а не оцінювання (особливо, завчасне оцінювання). Так, навчання за допомогою кейсів розвиває здатність аналізувати, уникати помилок, які часто виникають під час виконання конкретних завдань.

Кейс має задовольняти такі вимоги: відповідати чітко поставленій меті; мати відповідний рівень складності; ілюструвати різні аспекти життя; мати національне забарвлення; бути актуальним; ілюструвати типові ситуації; розвивати аналітичне мислення; провокувати дискусію; мати кілька рішень.

Враховуючи, що заняття з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» проводиться лише 1 раз на тиждень, етапи використання методу-кейсу мали лише фрагментарний характер. На кількох заняттях, коли відбувався аналіз фахової термінології доречним був цей метод.

Отже, застосування кейс-методу на заняттях передбачає такі дії:

1. Представлення кейсу

Створення ситуація психологічного комфорту і зацікавленості у діяльності; розподіл студентів за групами. За 7 днів кожен студент отримував картку зі словосполученнями; на дошці були написані висловлювання про економіку та її значення у житті людини. Студенти повинні зорієнтуватися, «зібрати» висловлювання і таким чином розподілитися на групи. Наводимо приклади запропонованих висловлювань: П.Загребельний: «Економіка не може бути ні доброю, ні злою, а тільки успішною або невдалою, нікчемною, злочинною, зіпсутною»; Наполеон Бонапарт: «Я буваю то лисицею, то левом. Увесь секрет управління полягає в тому, щоб знати, коли слід бути тим чи іншим»; Альберт Ейнштейн: «Той, хто хоче бачити результати своєї праці негайно, повинен йти в шевці»; Франклін Рузвельт: «Справжня особиста свобода неможлива без економічної безпеки і незалежності. Голодні та безробітні люди – це кадри для диктатури».

Після формування груп відводився час щодо розподілу обов'язків усередині кожної групи.

2. Ознайомлення зі змістом кейсу

На цьому етапі відбулося ознайомлення студентів із його змістом: кожна група отримала картку з інформацією і питаннями для обговорення. Майбутні фахівці аналізували фактичний матеріал про «інфляцію» за питаннями: 1) як ви вважаєте, про яку проблему свідчить ця інформація?; 2) що є причиною подібної ситуації? Студенти працювали з такими положеннями:

Картка-завдання №1

Інфляція – (від лат. Inflatio – надуття) – знецінення грошей, зниження їх купівельної спроможності. Це відбувається внаслідок переповнення сфери обігу надмірною масою грошових знаків при відсутності адекватного збільшення товарної маси чи поліпшення її якості.

Для інфляції характерні ознаки:

- зростання цін (роздрібних, гуртових, закупівельних і т.д.);
- перевищення платіжного попиту над пропозицією внаслідок випереджаючого зростання доходів населення і підприємств над випуском товарів;
- бюджетний дефіцит через надмірне фінансування інвестицій, на утримання апарату управління, армії тощо;
- вимивання асортименту дешевих товарів і послуг дорогими (В.В.Кириленко) [2].

Картка-завдання №2

Наслідки інфляції. При інфляції зростання цін і заробітної плати не мають єдиного темпу через такі причини:

– перерозподіл доходів і багатства між різними класами (зростає розрив між багатими і бідними);

– спостерігається різна спрямованість курсу відносних цін та обсягів випуску різних товарів. Інфляція перерозподіляє доходи від тих, хто має активи з фіксованим і номінальним рівнем відсотка, на користь тих, хто виплачує заборгованість за фіксованою номінальною відсотковою ставкою.

У разі дефляції відбувається зворотний процес (Л. С. Шевченко) [3].

Картка-завдання №3

У 2018 році інфляція на споживчому ринку становила 9,8%, свідчать дані на сайті Державної служби статистики України.

У Національному банку України прогнозували, що у 2018 році інфляція складе понад 8%. За даними Держстату, у 2017 році споживча інфляція становила 13,7%. Індекс споживчих цін є показником зміни в часі цін і тарифів на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання.

Базовий індекс споживчих цін показує стійку динаміку цін з мінімізацією короткострокових нерівномірних змін цін, викликаних шоками пропозиції та адміністративним регулюванням (Електронний ресурс) [5].

3. Дискусії щодо основних положень

За підсумками аналізу цієї інформації була організована дискусія за такими проблемними питаннями: «Який вихід із кризової ситуації?» «Які дії фахівців в галузі економіки?»

Представники кожної групи висловлювали свої пропозиції. За підсумками дискусії студенти дійшли до певних висновків.

4. Організація обговорення кейсу

На цьому етапі студентам кожної групи було запропоноване ознайомитися із роботою Спілки економістів України. Адже, Спілка і її наукові секції, регіональні осередки зосереджують діяльність на розробці концепцій, прогнозів і рекомендацій із різних питань економічної політики, сприятні органам влади всіх рівнів у здійсненні ринкових реформ, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності національної економіки, створенні для цього необхідної законодавчої бази.

Завдання: обговорити питання «Чи можливо створити таке товариство/спілку в межах ДВНЗ м.Херсона?»

Одноголосно студенти економічного факультету стверджували, що подібні товариства мають велику користь. І тому перспективною у нашому місці/університетах може бути спроба організувати такі товариства, організації щодо обговорення економічних ситуацій міста. Далі було обговорення питання: **які знання потрібні для організації подібних товариств?**

У результаті дискусії підлітки визначили певні питання, які необхідно опрацювати, тобто проаналізувати, відшукати додаткову інформацію, для досягнення мети.

5. Презентації

Отже, були визначені завдання для групової роботи і взаємодії студентів чотирьох груп. Робота над виконанням цих завдань проходила протягом 1 тижня. Студенти працювали самостійно, роль викладача у цьому випадку полягала в проведенні консультацій і допомозі у відборі та аналізі інформації.

Далі на заняттях кожна група презентувала проаналізований та опрацьований матеріал.

6. Підбиття підсумків роботи

Після кожної презентації відбувалося обговорення із елементами дискусії за таким питанням: «Як ви вважаєте, що є першим кроком для створення подібних товариств/спілок?» Спільними зусиллями підлітки зробили висновок, що створення організацій, товариств починається із розробки бізнес-плану. Які вони у подальшому і розробляли.

Завершали розгляд цієї проблеми (реалізація основного замислу та мети розглянутої кейс-ситуації): визначити можливості та перспективи майбутніх фахівців в галузі економіки.

На заняттях студенти захистили свої бізнес-плани щодо створення молодіжної організації «Економічне зростання», яка б пропагувала новий підхід до вирішення економічних проблем. Усі учасники захисту брали активну участь у дискусії, виявили зацікавленість у результатах роботи.

Таким чином, застосування кейс-технології сприяло формуванню таких ключових і професійних компетенцій студентів економічного напрямку:

- уміння швидко знайти необхідну інформацію з теми та її важливі положення;
- уміння користуватися здобутою інформацією в практичних ситуаціях;
- засвоєння конкретних знань з галузі економіки в обсязі навчального плану ВНЗ, а також у розширеному обсязі.

Участь студентів у практичній діяльності щодо опрацювання кейс-ситуації сприяла також розвитку їх інтелектуальних і комунікаційних здібностей, формуванню інформаційної грамотності, а відповідно і комунікативної компетентності.

На нашу думку, застосування кейс-методу у роботі зі студентами економічного напрямку дозволяє підготувати майбутнього фахівця. Долучити його до роботи у сучасних динамічних умовах виробництва та соціуму, сформуванню і розвитку компетенцій, які необхідні сучасному професіоналу.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Варнавська І.В. Використання кейс-методу на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) / І.В.Варнавська // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Лінгвістика наукового тексту: теорія і практика» (17-18 березня 2016 р., м. Херсон) [Електронний ресурс] / за заг. ред. В. І. Грицини. – Херсон, 2016. – С.26-30.
2. Кириленко В.В. Економіка: навч.посіб / В.В.Кириленко. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 193 с.
3. Основи економічної теорії: підручник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С.Шевченко. – Х.: Право, 2008. – 448 с.
4. Скринник З.Е. Проведення індивідуального заняття за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій: навчально-методичний посібник / З.Е.Скринник. – Львів: ЛІБС УБСНБУ, 2012. – 145 с.
5. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-inflaciya-derzhstat/29700027.html>

УДК 373.3/.5.043.2-056.2/.3

*Катерина Галян
(Луцьк)*

СЕГРЕГАЦІЯ, ІНТЕГРАЦІЯ, ІНКЛЮЗІЯ – ОЗНАКИ ТА ВІДМІННОСТІ

У статті розкривається зміст понять сегрегації, інтеграції та інклюзії в освіті як сучасних форм навчання дітей з особливими потребами в масових школах.

Ключові слова: сегрегація, інтеграція, інклюзія, діти з особливими потребами, сегрегований клас.

The article reveals the content of the concepts of segregation, integration and inclusion in the education of contemporary forms of teaching children with special needs in regular school.

Key words: segregation, integration, inclusion, children with special needs, segregated class.